VELEBIT

PROLJEĆE 1991

Sadržaj:

1. Lober Đaković: Stena (iliti Bolesne ambicije dvojice avanturista) 1
2. Lavoslav Čaklović: Prvi koraci u penjanju (I dio) 7
3. Lavoslav Čaklović: AO Velebit - Izvještaj o radu alpinističke škole 16
4. Lavoslav Čaklović: Velebitaška biciklijada 16
5. Lavoslav Čaklović: Profesorska priječnica - Klek, južna stijena 17
6. Teo Barišić: Obajdina pećina 18
7. Damir Lacković: Istraživanje na Kozjaku 20
8. Teo Barišić: Povodom članka "Preliminarna speleološka istraživanja područja rijeke Korane za potrebe gradnje HE "Lučica" - Speleolog 1988-1989" 23
9. Teo Barišić: Speleolog 1988-1989 24
10. Lober Đaković: Tajnički izvještaj za 41. Godišnju skupštinu PDS"Velebit" 25

Na naslovnoj strani:Nova velebitaška zabava
foto:Robert Erhardt

VELEBITEN
bilten PDS"Velebit"

početni tiraž 20 kom
broj 6 (proljeće '91)
godina II
30.07.1991.

STENA

(iliti BOLESNE AMBICIJE DVOJICE AVANTURISTA)

Lober Đaković

Ima trenutaka kada se čovjek odvaja od stvarnosti i prelazi gotovo neprimjetno u svijet izvan vremena, u svijet bez prošlosti i budućnosti. To sam doživio prilikom jedne od mojih avantura, zimskog uspona u Sjevernoj triglavskoj stijeni, iliti Steni. Ta monumentalna tvorevina ostavlja na čovjeka snažan dojam već prilikom ljetnih posjeta i uspona ka vrhu Triglava ili okolnim vrhovima. No, to nije ni blizu osjećajima koje možete doživjeti ako se zimi zaputite u dolinu Vrata. Čak i ako ste, poput mene, već više puta prolazili tim krajem. No, krenimo redom.

Vlak je kretao oko sedam ujutro, pa sam, naravno, stigao zadnji čas, no ipak na vrijeme. Nije ni potrebno spominjati da sam se pakirao do pred jutro, pažljivo odabirajući svaki djelić opreme, važući ga, i odbacujući svaku stvar koja nije neophodna. Unatoč tome moja pokora je prelazila 30 kg mrtve vage, pa mi uopše nije bilo jasno kako ću sve to tegliti kroz Stenu. Pred vlakom sam našao Uču, čovjeka još neiskusnijeg, ali zato i još luđeg od sebe, što je bilo sasvim dovoljno da se upustimo u zajedničku avanturu. Ta nije nam prva, a valjda ni zadnja. Nakon dva i pol sata truckanja obreli smo se u Ljubljani, odakle smo busom produžili do Mojstrane, ishodišta mnogih divnih tura po Julcama. Dalje se moralo nanoge, pa sam već nakon pola sata ustanovio da će moja kičma dugo pamtiti ovu šetnju. Perićnik smo zatekli okovan ledom, što je pružalo krasnu sliku. Uspon moguć, obavijestiti Čuju. Posljednjih dana su temperature bile debelo u minusu, no dan je bio sunčan i topao (možda je bilo i iznad nule), pa se nismo brinuli zbog hladnoće. Doklatili smo se do Aljaža, pa odatle zadnjim naporom do zimske sobe u zasebnom objektu, pet minuta od doma, u smjeru Stene. Tada sam prvi puta ugledao njenu monumentalnu pojavu, njeno veličanstvo okovano snijegom i ledom. Fantastično! Oko nas nikoga, ni žive duše, a ona stoji ponosita i nestvarna, vrhova obasjanih suncem na zalazu. Stena! Kako sam sićušan bio u tom trenutku. Bez trunke svijesti o tome tko sam, odakle dolazim, zašto i kuda idem. O strahopoštovanju da ne govorim. Tim više što se dosad nisam upuštao u nešto slično. A prvi put je najljepše, pogotovu ako sam istražuješ i učiš, u društvu sebi sličnih. No, tako je i najopasnije, bio sam toga svjestan. Ukratko, obojca smo se oduševili i prepali pred moćnom Stenom. Čudan, ali opojan gemišt. Šfinga, oltar tog našeg lokalnog svetišta, bila je gotovo suha. Ništa čudno, s obzirom na njen nagib. Tamo nismo namjeravali, ali za koju godinu, tko zna? U zimskoj sobi peć, stol, dvije klupice, kreveti, veliki komadi drveta, sjekire nema. Kaj sad? Cijepamo gojzericama, Godzila metodom. Učo pali peć, ne uspijeva. Ja palim peć, isti rezultat. Ostav. Temperatura nesmiljeno pada, kako vani, tako i unutra. Ruke se smrzavaju. Uspijevam u drugom pokušaju. Živjela upornost! Mahnito dipamo po balvanima i fosnama, uspijevamo tek sa nekim manjim drvotvorinama, šrot kvalitete. Vatra gori, ali grije samo kad se nagnemo nad otvorenu peć. Na kraju uspijevamo zagrijati sklonište na ugodnih -10°. Koher slabo gori na toj temperaturi, ali dovoljno za čaj. Uvlačimo se u vreće i - konačno toplina. Daj bože da mjehur izdrži do jutra.

Ujutro je bilo ugodnije, barem subjektivno toplije. Hitam u grmlje na jutarnje meditacije. Oduševljavaju me sićušne pločice leda, takav snijeg još nisam vidio. Zvecka kao staklo. Neupotrebljiv za higijenske namjene. Nakon doručka slažemo opremu. Odlučili smo obući pojaseve, i o njih objesiti sve karabinere, komplete, klinove, šraube, bajle i ostale idiotarije. Cassinov štrik stavljam na vrh ruksaga, a šljem na

ružnu izraslinu na vratu. Montiramo dereze, uprtimo ruksake i krenemo. Opet smo pred Stenom. Sada je u izmaglici, a iza nje se naslućuje jutarnje sunce. Gladno zvjeram po lijevom dijelu stijene pokušavajući raspoznati smjeri. Blagi bože, pa ovo nema veze sa ljetnom slikom Stene. Valjda će biti jasnije kada pridemo bliže. Za sada kužim samo Slovenski i Nemški turnc te Slovensku grapu. A di su te Macesni, šta god to značilo. Valjda vrsta crnogorice. To je sigurno ono tamo. Shemu i opis smjeri znam napamet, ali mi to ne pomaže previše. Raspoznajem tek gornji dio Slovenke. Dok tako hodamo, dva božična drvca što zveckaju kao omanje krdo kravica, pada nam na pamet kaj bi rekli Slovenci da nas sretnu. Valjda "Fantje, grete v Sfingo?". "Ja, ja", odgovaramo fiktivnim Slovencima smijući se sebi i svom izgledu. Blagi bože, pa mi smo opremljeni za Eiger, a ne za Slovenku. Ta konstatacija nam ulijeva dobrodošlu sigurnost. Pokušavam prepoznati početak poti čez Prag, no ni to mi ne uspijeva, za razliku od svih prijašnjih ljetnih uspona. Krećem se po instinktu, i na kraju nailazimo na markaciju. Navezujemo se na cepine, i idemo dalje. Sada slijedim nečiji stari trag, i pri tom ostavljam markaciju. Nagib je sve veći, sada koristim i bajlu. Ulazim u čorsokak, dalje nema. Ipak se izvlačim preko stijene i leda moleći boga da se snježna strehica na koju sam stao ne uruši. Ipak prolazim, to uspijeva i Uči. Izlazimo na strmu kosinu, stopostotni domaći led. Na vršcima dereza, zabijam rog bajle, pa rog cepina. Kao onaj striček na televiziji. Čovječe, kako je dobro! Dolazimo na veliku policu pod samom Stenom. Kako je velika. Hvala bogu da je šljiva, samo bi nam lavine trebale. Stajemo, skidamo svoje pokore sa leda, sipamo u sebe cvebe koje zveckaju kao šljunak. Gledam Stenu, pa fotokopije vodiča, pa opet stenu, raspoznajem Nemšku i Bavarsku smijer, vidim glave Macesni, eto i Slovenke. Nakon samo sat vremena zvjeranja po papiru i stijenama shvaćam dvije stvari. Prvo, ulazna 20-metarska stijena je potpuno zatrpana snijegom, pa je sada ne treba ni savladavati. Drugo, Učo nije pretjerano proučavao vodiče, pa sada nema pojma ni gdje se nalazimo. Pošto ni ja nisam 100% siguran u svoju procjenu, to me baš ne veseli. Nema veze, ajmo dalje nalijevo. Gadno je za hodati, snijeg mjestimično ima deblju koricu, mjestimično tanju, pa propadamo kroz nju do koljena. Opet na vršcima dereza, cepin na gotovs. Po sve strmijoj kosini stižemo do same stijene. Tu treba nalijevo. Koristim krasno mjesto za popodnevne meditacije, a Učo produžuje dalje. Prvi puta to radim navezan na cepin. Osjetno lakši sustižem Uču, pa nastavljamo dalje. Sada priječimo po polici, zapravo strmoj kosini ispod koje nema ništa, razmišljam koliko je visoko to ništa, koje su šanse da se zaustavim ako zaplivam, dali bi se trebalo navezati, ako je to uopše sada moguće, i ako uopše ima smisla. Možda je bolje ovako, pa svatko odgovara samo za sebe. Sumnjam u mogućnost da bi se moglo sidrenjem u snijeg zaustaviti slobodni pad drugog penjača. Na kraju odbacujem tu varijantu, i dajem Uči fotič. Pala je dobra fotka. Idemo dalje, ako to uopče postoji, nagib sve veći, snijeg sve dublji. Dobro bi mi došlo da je desna noga kraća od lijeve za petnaestak centi. Dolazim do mjesta gdje našu policu sječe strmi žljeb, po kojemu lagano sipe kristalići leda i sitni kamenčići. Zvuči frkovito. Izgleda da iza nema dalje. Skrećem udesno, prema gore uz sam rub žljeba. Intenzivno ponavljam sve što znam o lavinama. Neće valjda sada, nebi smjela po svim pravilima. Napredujemo prema gore, površina snjega je sve bliža mom nosu. Otkidam ploče smrznutog snijega, koje pored Uče jure do kraja žljeba i skaču preko ruba u dubinu. Znam da je mrak blizu, pa pokušavam naći mjesto za bivak. Svugdje je užasno strmo. Jedino gore, na vrhu žljeba, naslućujem udubljenje u stijeni. Tamo! Prolazim usjek pri vrhu žljeba, i postajem svjestan tri stvari: prvo, gore lijevo nema dalje, gore desno možda, kroz zaleđeni kamin. Drugo, cepin i bajlu zabadam ne do kraja, nego preko njega, do lakta.

Treće, i najneugodnije, ne osjećam više prste lijeve ruke. A teren sve strmiji, uopše mi nije jasno kako snijeg može stajati na takvoj kosini. A još manje kako ja ne izcurim na tome. Pa cepin zabijam pred samim nosom. Valjda 70° nagiba. Užas! Pa ipak funkcionira. Samo treba cepine zabijati ukoso, kad bi ih zabijao okomito, bili bi sasvim plitko čitavom dužinom. I dio ruke, za svaki slučaj. Čekam Uču da se uslikamo, jasno mi je da nam nitko neće vjerovati ako to ne snimimo. Učo drži komplet u ruci, umjesto viska, za usporedbu. Zatim on slika mene. Već je mračno, valjda će slike uspjeti. Odbacujem ludu ideju da udmah udem u kamin, bez klinova i užeta. Još par koraka, iliti iskopanih štengi, i prolazim vrh snježnog nasipa pod prevjesom. Čovječe, kakav bivak. Udubina duboka dva metra, gore stijena, sprijeda snježni nasip. Prava sobica. Ima i police za opremu. Kopamo stjenku nasipa, širimo bivak, nasipavamo pod. Bit će dobar. čak smo iskopali balkončić za pišaonicu. Obavezna upotreba cepina pri vršenju nužde! Učo se hrva sa šatorom, zabijamo bajle i jedan cepin, pomoću karabinera razapinjemo šator na njih. Smještamo karimate i vreće unutra, vadimo hranu i zavlačimo se u šator, u tople vreće. Palimo svijeću izvan šatora, instaliramo koher i kuhamo čaj. Jedva gori. Ipak smo popili čaj i pojeli nešto hrane. Izlazim na čik-pauzu prije spavanja. Iz našeg orlovskog gnijezda pruža se nestvaran pogled na Stenar i masiv s druge strane doline, obasjan jakom mjesečinom. Uvjeravam sam sebe da ne sanjam, uvlačim topli dim i beskrajno uživam u čudesnoj slici. Trenutak za vječnost. Vrijeme je opet stalo. Sretan sam što živim, što tako nešto postoji, što sam tu gdje jesam i mogu to vidjeti. Mislim na moje drage planinare i planinarke, ponavljajući u sebi: Oni si ovo ne mogu zamisliti. Kako da im prenesem ovaj doživljaj? Ne vrijedi slikati, na slici neće biti ni djelić te čarolije. Sad znam što je ono što sam tražio. Ono je tu i sada. Ovdje u Alpama, na snijegu obasjanom mjesečinom. Ne osjećam ni hladnoću, pretvorio sam se u oči i dušu, osjećam blizinu Apsolutnog, Vječnog, Beskrajnog. Ipak, posjet pišaonici i povratak u šator. Sutra treba rano krenuti dalje. U šatoru otkrivamo da na lijevoj ruci imam jedinstven primjerak križanca između prsta i šljive, koji k tome ne reagira na dodir ili plamen. Krasna kombinacija žute i plave boje asocira nas na mogućnost gubitka spomenutog organa, pa diskutiramo o povratku. Odgađamo odluku do jutra. Topla vreća i umor brzo čine svoje.

Tko je ugasio mrak? Uz osjećaj opuštenosti i ugodne topline dižem glavu sa svog improviziranog jastuka, utvrdivši da Učo već daje znakove života. Sati? Deset. Hvala. Koliko?!! Mama mia! Zašto me nisi probudio? Učo mi kazuje kako nema smisla da nastavimo, jer prsti ne rastu kao gušteru rep, a Stena neće nikud pobjeći. Nakon kraćeg razmišljanja i razgledavanja spornog ekstremiteta, slažem se s Učinim mišljenjem, i mirim sa sudbinom. Moglo bi se zakomplicirati, pametnije je da se vratimo. U tom slučaju zaista nam se nikuda ne žuri. Hajde da malo uživamo u ovom krasnom ambijentu. Vani sije sunce, planine preko puta bijele se okupane njegovim sjajem. Doručkujemo, a zatim pokušavamo skuhati kavu. Berba vode cepinom, otapanje u posudi. Koher jedva gori. Prolazi petnaest minuta, pola sata, sat, a voda stalno tek što nije zavrila. Dva sata nakon početka operacije puca mi film, sipam svu silu kave u posudu, pa šta bude. Malo Natreena (finijeh barbiturata), sumnjičavo ulijevamo u sebe prljavu tekućinu i konstatiramo kako vrenje nije nužan čin u procesu spravljanja kafice. Dok pijemo, razmišljam o toplini i termodinamici, zaključujem da koher slabo gori jer je tlak u kartuši nizak zbog temperature, te da je vodu moguće zagrijati samo do temperature kada se gubici izjednače sa dotokom topline. Opet otkrivam toplu vodu, ovaj puta gotovo bukvalno. S obzirom da je već dva popodne, konstatiramo da smo prekardašili.

Oblačimo se (tko je okamenio moje gojzerice?), pa na brzinu raspremamo bivak, prethodno ga ovjekovječivši na celuloidu, te oprezno krećemo dolje, niz niz žljeb. Licem prema snijegu, u početku malo bojažljivo, ali već nakon par koraka pokreti prelaze u rutinu. Desna, bajla, lijeva, cepin, pa opet isto. Brzo nazadujem (nizbrdo se i drek kotrlja), Učo mudro čeka da malo zamaknem iza flanjke. Tek onda kreće, šaljući pored mene ploče sleđenog snijega, koje smo pri svakom koraku otkidali derezama. Silazak prelazi u priječenje, lagano silazeći. Više ne koristim bajlu, cepin mi se čini dovoljnim. Nakon onog gore, ovo mi se sad čini lakšim nego jučer. Dolazim do kraja police, čekam Uču. Sunce je na zalazu, iako smo brzo išli, dosta je potrajalo. Krećemo prema dolje niz padinu, prvo na sve četri, zatim evoluiramo u dvonošce. Mjestimično propadnam kroz koricu, tu je hod mnogo teži. Dobar trening za ovo su šiptarski plesovi. Skrećem ulijevo, paralelno sa stijenom, pedesetak metara od nje. Nailazim na male kratere. Kamenje! Neki komadi su možda pali sa samog vrha, tu je stijena gotovo okomita. Kilometar slobodnog pada, zaboga, šljem tu ne znači puno. Teorija vjerojatnosti djeluje umirujuće, ali ipak silazim dalje od stijene i nastavljam priječiti prema položitijem dijelu. Tamo padina silazi do doline, bez stjenovitih skokova. Tu ćemo brže i sigurnije sići u dolinu, a tamo možemo i po mraku. Pogledom prelazim preko zasnježenih, skoro okomitih stijena iznad sebe. U tom trenutku počinje jeziva tutnjava. Blagi bože, lavina. Gdje pada? Strah mi je u trenutku prostrujio čitavim tijelom. Tada spazim dvjesto metara dalje jezovit, ali veličanstven prizor. Kad je tutnjava prestala, okrećem se prema Uči, koji je pedesetak metara iza mene. I on je stao, gleda prema mjestu događaja. Krećemo dalje, a mrak sve više ispunjava dolinu. Zaključujem da bi bilo bolje sačekati u zaklonu mjesečinu, ovako je vrlo nesigurno i sa vondericom. Krećem prema gore, prema manjoj stijeni koja izgleda prevjesno, i mogla bi poslužiti kao zaklon. Učo me brzo sustiže, pa nakon razmjene dojmova o netom viđenoj lavini, zajedno stižemo do stijene. Utvrđujemo da se radi o jako prevjesnoj stijeni, sa snježnim nasipom ispod nje. Cepinom kopam malu policu, da možemo skinuti ruksage, i sačekati mjesec. Učo dalje istražuje, i smatra da bi se tu dalo napraviti bivak. Uvjerava me da pukotina između stijene i snijega nije duboka, pa zajedno počinjemo snijeg sa ulaza iskapati i gurati prema unutra, ravnajući teren za bivak. Ne moramo večeras dalje, jer imamo još jedan dan fore. Nakon pola sata kopanja zaključujemo da ima dovoljno mjesta, pa postavljamo šator. Taman, a ima i mjesta za prolaz od ulaza u šator do izlaza iz bivka. Naravno, opet je cepin obavezan pri odlasku na meditacije. Inače, tu sam otkrio da je izuzetno zanimljivo imati zahod sa pogledom na čitavu dolinu Vrata, biti navezan na cepin, imati šljem na glavi, i još zapaliti cigaretu za potpuni užitak. Nismo se puno udaljavali od zaklona, jer je zaista teško spuštenih hlača trčati pred eventualnom lavinom. Nakon smještanja u šator, uvukli smo se u vreće. Ja sam svoje gojze zamotao u vrećicu i stavio na dno vreće, ispod nogu, kao i čuturu sa cedevitom koja je bila zaleđena još od jučer. Unatoč potpuno novoj kartuši, koher nismo mogli ni zapaliti. Bilo je izuzetno hladno. Tada mi je sinula spasonosna ideja. Dok je Učo grijao koher u vreći, stavio sam njegovu posudu naopako na snijeg, i napunio poklopac moje posude sa snijegom. Topli koher gorio je taman toliko da se taj snijeg otopi, i voda malo zagrije. Zatim smo stavili poklopac sa toplom vodom na Učinu posudu i uronili koher u vodu. Iste sekunde počeo je goriti punom snagom. Žlicom smo strugali snijeg i punili posudu, u kojoj se brzo topio. S vremena na vrijeme smo mijenjali vodu ispod kohera, čim bi plamen oslabio. Tako je voda za torteline brzo zavrila. Ali avaj, nitko nije ponio sol. Nema veze, sasuli smo u torteline vrećicu govedske juhe, i ustanovili da je kombinacija izuzetno ukusna. S

obzirom da sam slomio svoju žlicu stružući vodu sa zida (smješno zvuči, ali potpuno istinito), jeli smo Učinom na smjenu. Zatim smo istom metodom rastopili još vode, i napravili cedevitu, koju smo dijelom spremili u čuturu, a dijelom s užitkom popili. U međuvremenu je izašao mjesec, pa smo prije spavanja uživali u krasnom prizoru. Tu su se Učine plastične gojze pokazale izuzetno praktičnim prilikom nužnih izlazaka iz šatora. Vanjska školjka se lako navlačila, za tih par koraka nije ih trebalo žnirati, a nije im smetala ni hladnoća. Osigurali smo dovod zraka i legli na počinak.

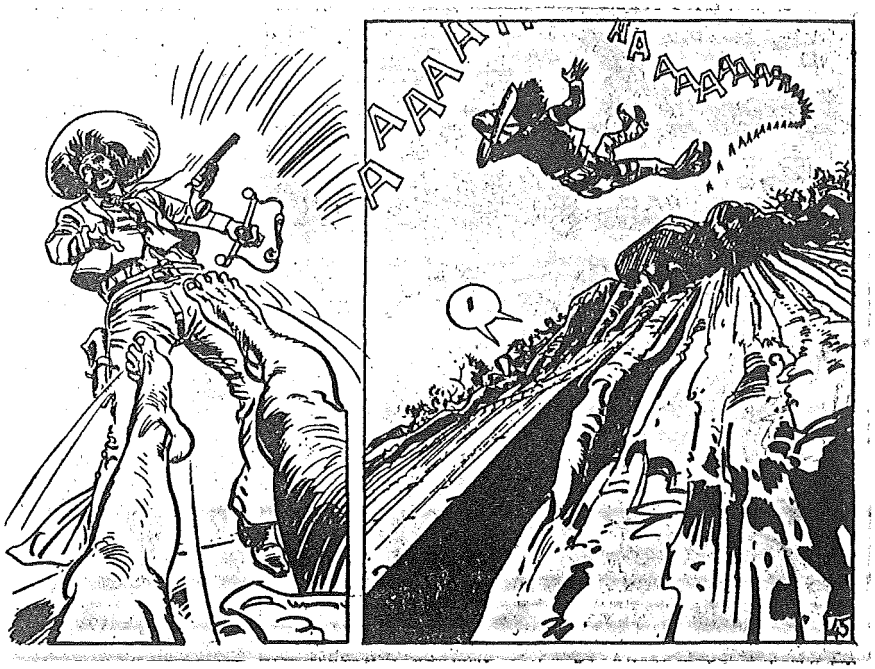

Prvo što sam ujutro ustanovio,bilo je to da mi se kosa zamrznula dok sam spavao. U toku protekle noći morao sam se bolje zatvoriti u vreću, jer mi je bilo hladno. Ustanovili smo da je spavanje bilo na granici ugodnog, mada nije bilo potrebe da oblačimo vestone. Procijenili smo da je te noći bilo -25°, a kasnije smo saznali da je bilo i ispod 30. Dok smo kuhali jutarnji čaj uspio sam čitavu litru vode izliti u šator, što je Uču natjeralo na smjeh, koji je jedva suzdržao. Naime, dan ranije u nekoliko navrata sam mu predbacio kad je pri jelu posijao par kapi čaja i poneki tortelin po šatoru, a sad sam napravio ovoliki nered. Ja sam, naravno, pošizio na sebe, ali nisam želio to pokazati. Kasnije smo se uz smijeh prisjećali tog i sličnih momenata. Kad smo već kod toga, moram spomenuti da smo tokom vremena, boraveći dosta vremena jedan uz drugog, počeli jedan drugom ići na živce, i samo je velika doza snošljivosti (tom vrlinom je, srećom, Učo obdareniji od mene) spriječila da se ne posvadamo. Tu se očito radilo o simptomima tzv. ekspedicijske bolesti, psihičke promjene izazvane boravkom malo ljudi više dana zajedno, na malom prostoru. Bili smo toga svjesni, i još tada smo o tome razgovarali. Ti razgovori su sigurno doprinjeli očuvanju mira među nama. Kako god bilo, od razlivene vode nije bilo velike štete, većina se vrlo brzo zaledila, pa smo ju izbacili van u komadima. Nakon doručka nismo previše gubili vrijeme, brzo smo digli bivak i zaputili se u dolinu. Hod niz snježnu padinu bio je pravi užitak, upravo smo klizili nizbrdo. Jedan osamljeni skijaš-izletnik začuđeno nas je promatrao, ne shvačajući odakle smo iskrsnuli. Spustili smo se u dolinu i došetali do Aljaža, skinuli sa sebe opremu, te nastavili prema Mojstrani. Putem sam ubrzao, zadovoljavajući želju da malo budem sam sa sobom, naviku od kuće, a zadnjih dana pravi luksuz. Od Peričnika do Celja došli smo stopom, busom do Ljubljane, pa zatim kombinacijom vlakova do Zagreba.

Razmišljajući o toj maloj avanturi, od povratka do danas nisam požalio što nismo do kraja izvršili svoju nakanu, uspon kroz Slovensku smjer u Sjevernoj triglavskoj sijeni. Upravo suprotno, pri sjećanju na te događaje ispunjava me osjećaj zadovoljstva, prvenstveno zbog dugog niza stvari koje sam tada iskustveno naučio, primjenivši ono što sam negdje čuo, ili rješavajući probleme vlastitim idejama. Ništa manje ugodna nije ni spoznaja da mi je ta Stena ostala u divnom sjećanju, da sam se ugodno osjećao visoko u njoj, da sam odlazeći doma osjećao kao da se rastajem od nekog novostečenog prijatelja, da ću se prvom prilikom rado vratiti tamo, bez obzira na godišnje doba. Gotovo komforan boravak u stijeni i ste,ena sigurnost pri kretanju po snijegu i ledu uzrokovali su da se moj odnos prema njoj promijeni od strahopoštovanja do prisnosti. Osjećaji ushićenja prilikom nekih kraćih uspona tokom prijašnjeg ljeta činili su mi se spram ovog doživljaja plićim i bljedim, a to mišljenje nisam puno ni danas promijenio, kada na sve mogu pogledati sa veće vremenske distance. Akcije ovog tipa zahtijevaju cjelovitu obučenost i pripremljenost, savladane teškoće ne mogu se jednostavno izraziti brojkom, jer mnogi prirodni faktori postavljaju uvijek različite dodatne zahtjeve, ali je upravo zato doživljaj dublji, a zadovoljstvo potpunije. Imati dobrog druga, svestranu i cjelovitu osobu kraj sebe od neprocjenjive je važnosti, a ja nakon svega mogu konstatirati da ću se prvom prilikom rado u istom sastavu ponovo zaputiti tamo.

PRVI KORACI U PENJANJU (I DIO)

Lavoslav Čaklović

Poglavlje 1

ANALIZA POTEŠKOĆA KOJE SUSREĆU POČETNICI

1.1 UVOD

Penjanje se prakticira na najrazličitijim mjestima (kameni blokovi,stijene,umjetne stijene). Bitna značajka svih tih mjesta je vertikalnost. Penjač mora koristiti četiri hvatišta da bi se mogao kretati. Penjanje je dakle >>četveronožno<< pomicanje po manje više vertikalnoj površini uz rizik pada.

Početnik već kod prvih penjačkih pokušaja uočava da:

* posjeduje neprilagođenu motoriku;
* impresionirajući karakter ambijenta i mogućnost pada izazivaju emocionalne reakcije koje nije u stanju kontrolirati;
* ne poznaje opremu koja bi mu jamčila sigurnost.

Da bi napredovao mora:

* **uskladiti svoju motoriku;**
* **kontrolirati svoje emocionalne reakcije;**
* **upoznati penjačku opremu i naučiti njome rukovati**

Radi olakšanja analize izdvojili smo navedene tri komponente penjačke aktivnosti koje su inače međusobno povezane i isprepletene.

1.2 USKLAĐIVANJE MOTORIKE

Ako stijena nije umjereno nagnuta i ako nema mnogo velikih hvatišta i pukotina, malo početnika će se odvažiti jer im je kontrola pokreta gruba i neusklađena.Uspeti se duž vertikalne pukotine u Dulferovom stilu, koračati po hrapavoj ploči ili povezati tridesetak metara teške smjeri zahtijeva drugačiju motoriku od one koja je potrebna za penjanje na stablo ili po ljestvama...

. Većina početnika susreće poteškoće kad:

* opremci nisu pravilno raspoređeni
  JER
  instktivno napreduju kao da se penju po ljestvama. Ako su hvatišta još i međusobno udaljena i asimetrična imat će dosta poteškoća u pronalaženju rješenja.
* hvatišta za ruke nisu horizontalna
  JER
  takva hvatišta nisu direktno iskoristiva. Njihovo korištenje zahtijeva odupiranje drugim dijelovima tijela ,a to je već prilično složen zahvat.
* veličina opremaka postaje sve manja
  JER
  nemaju nimalo povjerenja u sitna hvatišta za noge. Oni instiktivno nastoje da se grčevito drže rukama ako im veličina hvatišta to dozvoljava.
* visina i strmina rastu
  JER
  početnik potroši svoju zalihu energije na 6-8m napornog

penjanja i nema nikakvu strategiju kako dalje nastaviti.

Da bi poboljšao svoje penjačke sposobnosti početnik treba:
* **obogatiti svoj repertoar pokreta;**
* **usavršiti već usvojene pokrete u svrhu smanjenja utroška energije.**

1.3. KONTROLA EMOCIONALNIH REAKCIJA

Početnik nema objektivnu predstavu o rizicima kojima se izlaže:
* on poistovjećuje opasnost sa teškoćom i, što je još opasnije lakoću sa sigurnošću. Na primjer, zanemarit će napraviti osiguranje na laganom dijelu iako je stijena nesigurna i krušljiva;
* on ne zamjećuje odmah isturene blokove koji predstavljaju opasnost u slučaju pada, kao ni važnost faktora pada (za objašnjenje pojma faktora pada vidi drugo poglavlje);
* njegov stav prema opremi i svom partneru svodi se ili na slijepo povjerenje ili pak na pretjeranu sumnju.

Za uspješnu samokontrolu početnik bi trebao:
* **prilagoditi se ambijentu,**
* **umanjiti strah od pada,**
* **objektivno sagledati rizik koji preuzima.**

1.4 PENJAČKA OPREMA

Da bi mogao napredovati u penjanju i pritom što manje rizikovati početnik mora upoznati opremu i znati je koristiti.

U opremljenim smjerima koriste se već postojeće sidrišne točke za izradu osiguranja i sidrišta. Također postoje i alke za provlačenje užeta prije spuštanja po njemu, ako je otpenjavanje opasno i dugotrajno.

U neopremljenim smjerima sidrišne točke mora napraviti sam penjač zabijanjem klinova ili postavljanjem čokova.

U kratkim i neopremljenim smjerima treba znati postaviti sistem za osiguravanje odozgo (top rope).

Povrh svega potrebno je poznavati mogućnost izlaza iz smjeri radi odustajanja od daljeg napredovanja u slučaju neuspjeha ili radi sklanjanja pred nevremenom.

Poglavlje 2
KAKO PREBRODITI POTEŠKOĆE

2.1 USKLAĐIVANJE MOTORIKE

U ovom poglavlju, koje produbljuje analizu prethodnog, dane su upute za vježbu. Da bi analiza bila što jasnija precizirajmo prvo ciljeve i teme, a nakon toga što i kako vježbati.

2.1.1. Izbor terena za vježbu

...**na blokovima** Visina treba biti takva da je moguće bezopasno doskočiti. Iste vježbe moguće je raditi u podnožju stijene, zida ili umjetne stijene za penjanje.

...**u stijeni** Iskoristiti smjeri za zagrijavanje (kratke i dobro opremljene). Onaj tko osigurava ujedno kontrolira da li penjač izvršava upute i savjetuje ga da ponovi detalje tamo gdje ih nije poštivao. Poželjno je započeti s vježbama na kamenim blokovima. To znači bez penjačke opreme i na malim visinama. U tom se slučaju možemo bolje koncentrirati na pojedini pokret ili

poštovati upute bez straha od pada. Te vježbe imaju za cilj da postanemo svjesni svojih mogućnosti i steknemo samopouzdanje.

Vježba na blokovima međutim, nije uvijek dovoljna. Zbog straha od ambijenta ili pada te iste pokrete nismo u stanju ponoviti u stijeni. Stoga je korisno ponoviti iste vježbe u laganim i dobro opremljenim smjerima, a nakon usvajanja tehnike osiguranja

TEME	CILJEVI	ŠTO VJEŽBATI
OBOGATITI svoj repertoar	Za dani problem izabrati najjednostavnije rješenje	Eksperimentirati i tražiti što više rješenja danog problema
	Riješiti dani problem udaljavanjem hvatišta i koristiti hvatišta koja nisu horizontalana	Koristiti razne pokrete i otkriti tehnike odupiranja
USAVRŠITI pokrete u svrhu smanjenja utroška energije	Steći povjerenje u sitna hvatišta za noge	Koristiti sitna hvatišta za noge
	Moći se odmoriti i povratiti snagu tokom penjanja	Tražiti položaj najmanjeg utroška energije

2.1.2 Kako vježbati

Prilagođavanje Fazi prilagođavanjatrebao bi prethoditi period upoznavanja sa tehnikom penjanja, posebno prilikom rada s djecom. To će im olakšati prilagođavanje ambijentu na visini.

Karakteristike vježbališta:
* bogato hvatištima (8-10) po $1m^2$ za djecu iz vrtića;
* hvatišta dovoljno dobra da ne predstavljaju problem kod premještanja;
* više horizontalnih hvatišta;
* ne previše strmo;

Primjer vježbe:
* dotaknuti neka karakteristična hvatišta smještena sve više i više, a zatim odpenjavati ili skočiti u stranu;
* prijeći sve duže i duže priječnice;
* kombinirati:prečnicu, penjanje, silazak ili penjanje, prečnicu, silazak..

Način motiviranja U radu s djecom korisno je raznim hvatištima dati ime (vjeverica,zec..) radi lakšeg davanja uputa. Npr; dotaknuti zecu rep, prijeći do vjeverice a zatim skočiti.

Eksperimentirati i tražiti što više rješenja danog problema

Karakteristika vježbališta:
* bogato dobrim hvatištimada ne predstavljajuproblem kod premještanja
* razna hvatišta (horizontalna,vertikalna,okrenuta prema dolje);
* nagib može ići do vertikale.

Primjer vježbe:
Kod priječenja,napredovati...
* ukrštavanjem stopala;
* tako da ne ukrštavamo stopala
* započeti s malim raskoracima i postepeno ih povećavati;
* ukrštavanjem ruku (iznad i ispod);
* zamijenjivanjem ruku na hvatištu (prst po prst i odjednom);
* s jednom rukom (uvijek s istom);
* sa strane (bočno);
* mijenjajući strane;
* nisko u čučnju;
* obilazeći drugog penjača;
* okretati se oko sebe;
* smanjujući broj hvatanja nakog svakog uspješnog priječenja.

Kod penjanja-odpenjavanja,napredovati u malim koracima i sve ih više povećavati...
* stopalima smještenim na zamišljenu vertikalnu liniju (vrhovima i rubovima stopala);
* stopalima na raznim stranama vertikalnog kuloara (širiti ih sve više);
* desnom nogom s lijeve strane,a lijevom s desne strane zamišljene vertikale (prvo na vrhovima,zatim na rubovima stopala).

Motivacija Obilježiti noge raznim bojama (plava i žuta npr.) i premještati se tako da plava noga koristi plava a žuta noga žuta hvatišta. Na vama je da kredom obojite hvatišta kako vam se svida.

Koristiti razne pokrete

Karakteristike vježbališta
Bilo bi idealno kad bismo na raspolaganju imali stijenu sa zonama bez hvatišta i zonama bogatim hvatištima što je moguće naći kod slojevite strukture stijene.
Primjer vježbe:
Kod priječenja napredovati...
* sa što manje hvatišta za ruke;
* sa što manje hvatišdta za noge;
* sa što manje hvatišta za ruke i noge.
Kod penjanja-odpenjavanja,napredovati sa što manje hvatišta za ruke:
* podignuti visoko nogu,podići zatim cijelo tijelo i potražiti rukom hvatište što je moguće više;
* podignuti visoko obje noge (čučanj) i podići se.

Otkriti tehnike podupiranja

Karakteristike vježbališta:
* bogato hvatištima;
* bogato vertikalnim hvatištima i izvrnutim hvatištima;
* s kosim hvatištima za noge;
* vertikalno.

Primjer vježbe:
Kod priječenja napredovati...
* s rukama što niže (koristiti izvrnuta hvatišta);
* smanjujući broj korištenih hvatišta nakon svakog uspješnog priječenja.

Kod penjanja-odpenjavanja, napredovati...
* koristeći hvatišta smještena na suprotnim stranama širokog vertikalnog kuloara ;
* sa strane (bočno);
* mijenjajući strane;
* koristeći hvatišta smještena s jedne strane vertikale za ruke, a s druge strane za noge.

Ako još imate sreću da raspolažete s pukotinom za Dulferov stil, kaminima raznih širina i žljebovima raznih otvora moći ćete primjeniti sve tehnike odupiranja.

Steći povjerenje u najsitnija hvatišta za noge

Karakteristike vježbališta:
* hrapava kosa ploča
* kosa ploča s sitnim hvatištima za noge.

Primjer vježbe:

Najefikasnija metoda za steći to povjerenje je ponavljanje određenog dijela smjeri do trenutka kad se osjeti da ruke služe samo za održavanje ravnoteže a ne za podizanje ili odupiranje. Tek nakon toga možemo prijeći na strmiji teren ili koristiti još manja hvatišta za noge.

Da bi se to što bolje uvježbalo korisno je penjati...
* bez upotrebe prstiju (s teniskom lopticom u rukama npr.);
* s tri, dva, jednim prstom svake ruke;
* bez ruku
* s rukama u visini očiju, ramena ili struka ovisno o nagibu ploče

Vježba za kvalitetnije korištenje nogu:
* gledati noge za vrijeme postavljanja na hvatište;
* noge postavljati bez posrtanja i popravljanja;
* ne stvarati buku tokom postavljanja nogu;
* nogu postaviti prvo uz blagi dodir,a zatim što jače opteretiti uporište.

Da bi izbjegli beskorisno pipanje rukom:
* ne dizati visoko noge već koristiti međuhvatišta (u tu svrhu noge je dobro vezati elastičnom gumom);
* penjati u ovisnosti uporišta za noge (uporišta za noge moraju uvjetovati izbor hvatišta za ruke, a ne obratno).

Tražiti položaj najmanjeg utroška energije

Karakteristika vježbališta:
* bogato hvatištima;
* šarolikog reljefa;
* gotovo vertikalno;

Primjer vježbe:
* pustiti ruke na signal;
* svaka dva koraka pustiti ili oslabiti silu hvatanja rukom;
* na određenom dijelu naći što više položaja za odmor u kojem se mogu opustiti obje ruke.

Najčešći položaji tijela za odmaranje su:
* sjedenje na peti;
* raskorak.Ako ste jako razgibani moći ćete se odmarati u tzv.žabljem raskoraku (noge u raskoraku,polusavinute i zdjelica priljubljena uz stijenu).

2.2 KONTROLA EMOCIONALNIH REAKCIJA

2.2.1 Prilagođavanje ambijentu

Da bi izbjegao blokadu svojih motoričkih funkcija uzrokovanih strahom početnik bi se trebao prilagođavati postepeno. Za početak, dovoljno je početi na blokovima od 2-4m, a zatim na:

* blokovima od 6-8m;
* kratkim stijanama do 15m;
* stijenama do 25m;

i to manje više okomitima da bi osjetili napredak tokom svake seanse.

Nije dobro nagomilavati nove probleme i zadatke kao npr. promijeniti ambijent i način vježbe koji zahtijeva veći angažman.

Penjati treba redovito. Time se izbjegava stagnacija ili čak nazadovanje. Za vrijeme dužih pauza gubi se stečeno znanje i iskustvo.

Brzina prilagođavanja ovisi o dobnoj skupini početnika:

* brzo (adolescenti i motivirani odrasli);
* sporije (odrasli i djeca);
* jako spori (mala djeca).

Postoji rašireno mišljenje prema kojem najmlađi nemaju strah od visine. Ne samo da treba relativizirati to vjerovanje nego je ono i pogrešno. Kad se nađu u teškoćama oni postaju svjesni ambijenta i ako nisu prilagođeni strah ih potpuno paralizira. Nasuprot većini odraslih, mala djeca se ne mogu urazumiti.

2.2.2 Kako smanjiti strah od pada

Na kamenim blokovima početnik nema straha od pada jer u svakom momentu može skočiti.

Kod izbora blokova traba dakle paziti da visina bude primjerena ta da doskok bude bezopasan. Što više, doskok treba uvježbavati postepeno isto kao i ostale elemente penjanja.

Nasuprot tome, u stijeni, početnik nema mogućnosti da eventualan pad usporedi sa bili čim već doživljenim. Strah od pada je povrh svega strah od nepoznatog. Za neke to može biti strah od gubitka fizičkog integriteta, za druge je to strah od gubitka kontrole nad situacijom.

Da bi se smanjio taj strah početnik mora:

* **steći povjerenje u opremu, imajući u vidu granice njene sigurnosti;**
* **biti svjestan vlastite mogućnosti**

Kako steći povjerenje u opremu

U tu svrhu najbolje je eksperimentirati. Brojne situacije koje to omogućavaju su slijedeće:

Povjerenje u opremu:

* poznavanje sila izdržljivosti opreme;
* spuštanje niz uže;
* penjanje uz uže pomoću raznih naprava.

Povjerenje u opremu i partnera:

* spuštanje s osiguranjem odozgo tzv. top rope;
* spuštanje kontrolisano odozdo
* penjanje na umjetnoj stijeni

Povjerenje u tehniku osiguravanja

* vježba zaustavljanja pada drugog penjača;
* vježba dinamičkog osiguravanja teškog predmeta 1m iznad točke međuosiguranja.

Uvažavati granice tehnike osiguranja

Tehnika osiguravanja ima i svoje granice iznad kojih određeni padovi postaju opasni. To su slijedeće situacije:

Na kamenom bloku:

* kad visina ili konfiguracija tla doskok čini nepredvidivim;

U stijeni:

* kad je penjač daleko od vertikale i rizikuje da bude zanjihan u slučaju pada. Moguće su ozljede glave i ruku.

Kad penje prvi:

* ako u stijeni ima isturenih blokova ili polica. Što je stijena manje strma veća je vjerojatnost ozbiljnijih ozljeda u slučaju pada, a takve su smjeri koje penju početnici. Zaključak se nameće sam po sebi; **početnik ne smije dozvoliti da padne.** U njegovom je interesu da penje smjeri koje su dobro opremljene, a takvih kod nas i nema mnogo.

Biti svjestan vlastitih mogućnosti

Da bi došli do granica svojih mogućnosti treba nastojati penjati sve teže i teže smjeri, uz optimalne uvjete osiguravanja. Tako nešto treba poduzeti tek nakon:

* prilagođavanja ambijentu;
* ovladavanja tehnikom osiguranja;
* već postignutih uspjeha.

2.3 PENJAČKA OPREMA I NJENO KORIŠTENJE

Ovo poglavlje ne obrađuje svu penjačku opremu već samo onu koja služi osiguravanju napredovanja penjača. Onaj koga interesira tehničko penjanje ovdje neće naći sve potrebne upute. Osim toga, mi ćemo ovdje govoriti o opremi više s upotrebnog aspekta tj. kako se ona koristi i na kojim principima funkcionira, a manje o tome kakva sve oprema postoji. Više informacija čitalac će naći u literaturi popisanoj na kraju knjige.

Uže dinamičko ili alpinističko uže

Uže je najvažniji element u cijeloj alpinističkoj opremi. Sačinjeno je od najlonskih niti pletenih na poseban način što mu daje mekoću, elastičnost i čvrstoću. Ta osnovna svojstva užeta uglavnom nosi njegova jezgra, dok košuljica užeta ima zadatak da štiti jezgru od oštećenja. Najčešće je u upotrebi užad od od 5,7,9 i 11mm u promjeru. Za penjanje se koristi jedno uže od 11mm ili dva užeta 9mm. Za penjača početnika bit će dovoljno jedno uže 11mm. Što se duljine tiče najčešće se koriste 45-50 metarska užeta.

Penja"ko uže je izuzetno jako. Uže od 11mm ima nosivost i do 20 kN (kilonjutna), a fi9mm oko 15 kN (težina čovjeka od 80kg je. usporedbe radi, 0,8 kN). Međutim, ta statička čvrstoća nije od interesa za penjača. Osnovno svojstvo dinamičkog užeta je, a po tome je i dobilo ime, dinamička čvrstoća odnosno elastičnost. Zahvaljujuću elastičnosti uže je u stanju apsorbirati energiju penjača pri padu i time ublažiti trzaje pri zaustavljanju. Istraživanja su pokazala da čovjek može podnijeti akceleraciju od najviše 15 ubrzanja sile teže. U slučaju mase penjača od 80kg (U.I.A.A. standard) odgovarajuća zaustavna sila (ili sila šoka) iznosi 12kN. Imajući to u vidu penjačko uže ja tako sačinjeno da zaustavna sila ne prelazi 12kN za uže fi11mm i 7kN za uže fi9mm.

Starost **užeta** može se saznati iz njegove jezgre. Neki proizvođać ugrađuju u jezgru (koja je inače bijela) obojenu nit. Boja nit ovisi o godini proizvodnje.

Faktor pada

Faktor pada je broj koji sedobije kao omjer duljine pada i duljine dijela užeta izmedu sidrišta i, palog penjača.

Na primjer, ako je penjač popeo 10m s poslijednjim ukapčanjem 2,5m ispod toga i pao,faktor pada u tom slučaju iznosi

(2*2.5)/10= 0.5

Faktor pada je indikacija mogućeg oštećenja užeta. Svaki proizvidać daje i broj padova koliko dotično uže može podnijeti a da se ne smatra oštećenim.Pod padom se ovdje podrazumijeva pad faktora jedan.Akom je uže preživjelo pad faktora dva trebalo bi ga zamijeniti novim.

Vijek trajanja užeta

To je vrlo delikatno pitanje zbog mnogih faktora koji utječu na vijek trajanja.Bez obzira na sve ipak je moguće dati neko opće pravilo.Poznata francuska trgovačka kuća "Au vieux campeur"savjetuje:

* povremena upotreba (godišnji odmor),od 2 do 4 godine;
* učestalija upotreba (vikend,godišnji odmor),2 godine;
* intenzivna upotreba (vodič, trening), 3 mjeseca do 1 godine.

Nekoliko savjeta pri rukovanju užetima

* prije svake upotrebe razvucite uže po cijeloj dužini da se odvrti i povrati svoju fleksibilnost;
* ako je uže vlažno sušiti ga u hladu i to položenog na ravnu podlogu (najbolje na rešetkastu podlogu)
* nakon penjanja u snijegu i ledu oprati ga u čistoj vodi i odstraniti iz njega pijesak koji bi ga mogao oštetiti upotrebom descendera.Oprano i osušeno u hladu ono će povratiti svoju prvotnu mekoću. Uže možete ocijediti provlačeći ga kroz descender koji koriste speleolozi.
* uže čuvati zaklonjeno od svjetla.Ultravioletno zračenje razgraduje niti od kojih je pleteno;
* nakon svake upotrebe provjeriti da li su košuljica i jezgra neoštećeni.To se radi tako da se prstima uže nastoji prelomiti. Ako pri tome pruža otpor znači da je jezgra neoštećena.Ako se prelomi bez otpora uže više nije za upotrebu;
* nakon značajnog pada (faktor pada veći od 1) uže koristiti s oprezom;
* kod penjanja je razumno staviti međuosiguranje neposredno nakon sidrišta i tako izbjeći veći faktor pada (v.SIDRIŠTE).Isto tako izbjegavati sidrišta neposredno ispod teških detalja;
* krajevi užeta, koji se najviše uništavaju,mogu se odrezati a ostatak užeta koristiti za trening.Ne savjetujese rezanje užeta na dva dijela.

I još jedan savjet:**kupujte samo onu užad koja nosi oznaku** U.I.A.A.(L'Union Internationale des Associations Alpines).

Od užadi specijalne namjene napomenimo da postoje tzv.statik užeta namijenjena speleolozima. Njih ima više vrsta ovisno o rastezljivosti.Postoji i uže namijenjeno planinarima. To je uže fi8.5mm duljine 30m koje se koristi jednostruko ili dvostruko, ovisno o potrebi. Zbog povećane sile šoka nije predvideno za veće padove.

U poslijednje vrijeme proizvodi se užad namijenjena isključivo treningu. To su tzv."Top rope" užeta i prodaju sa na metre. Manje su elastična od standardnih i imaju ojačanu košuljicu.

Uzice i trake

Uzice se proizvode u debljinama fi 1.8 do 7mm i imaju specijalne namjene. U novije vrijeme na tržištu se može naći uzica s jezgrom od kevlara fi5.5mm. Takva je uzica dva i po puta jača od najlonske uzice iste debljine i više od četiri puta jača od čelične niti iste mase. Kod rezanja takve uzice treba propisno završiti rezani kraj; treba naime izvući 1 cm jezgre, odsjeći je, a zatim plastičnu košuljicu i zavariti je na plamenu. Uzica od kevlara nije rastezljiva i koristi se isključivo za čokove.

Trake se proizvode u raznim širinama i prodaju na metre ili već spojene u petlju. Po konstrukciji postoje dva tipa: plosnate cilindrične. Cilindrične su izdržljivije.

I na kraju, ilustracije radi, dane su tabele s karakteristikama nekih užeta, uzica i traka:

UŽAD

Proizvodač Model	Karakteristike
JOANNY CLASS ϕ11	74g/m Sila šoka 9.40 kN 8-10 padova
COUSIN SUPERLIGHT ϕ10.5	70 g/m Sila šoka 8.20 kN 8 padova
JOANNY CLASS ϕ9	55g/m Sila šoka 7.20kN 12 padova,duplo
COUSIN SUPERLIGHT ϕ8.5	47 g/m Sila šoka 6.20 kN 8 padova,duplo

UZICE (COUSSIN) (K-kevlar)

ϕ	Nosivost (kg)	Masa(g/m)
3	200	6
4	320	10
5.5	620	17
7	1300	29.5
8	1650	41
5.5K	1800	22

CILINDRIČNE TRAKE (JOANNY)

Šir.(mm)	Nosivost(kg)	Tež(g/m)
16	1600	33
21	1600	38
25	1500	40
28	1800	42

AO VELEBIT - IZVJEŠTAJ O RADU ALPINISTIČKE ŠKOLE
Lavoslav Čaklović

Ovogodišnja alpinistička škola trajala je od 19.03.do 21.05.1991. Cilj škole bio je da se tečajci nauče tehnici penjanju, rukovanju alpinističkom opremom i osiguravanju, te da se osamostale za penjanje uređenih smjeri osrednje teškoće.

Škola se odvijala utorkom u prostorijama društva i vikendom na terenu. Utorkom su obradivane teoretske teme i to: Upoznavanje tečajaca s karakterom škole i međusobno upoznavanje (L.Čaklović), Alpinistička oprema (B.Šeparović), Opasnosti u planini (Đ.Sekelj), Prva pomoć i GSS (B.Aleraj), Uspon u snijegu i ledu (M.Puzak), Priprema penjačkog uspona (V.Mesarić), Povijest alpinizma i ekspedicionizma (D.Berljak), Osnove sportskog penjanja (B.Čujić), Osnove meterologije (J.Kirigin) i Osnove geologije i vrste stijena (D.Lacković).

Praktični dio provodio se na Kleku, Zrcalu, Oštrcu, Armeškom, Vranskoj drazi i dolini Tamar. Zbog sigurnonosne situacije u zemlji škola nije tradicionalno završila u Paklenici što se odrazilo na manji broj penjačkih uspona tečajaca u odnosu na ranije godine. Obradivale su se slijedeće praktične teme: Spuštanje niz uže sa samoosiguranjem i osiguranjem odozdo i to: Dulferovim stilom, pomoću kruške, karabinerske kočnice, pločice, robota i stop-descenderom., Prusiciranje, Osiguranje penjača pomoću poluladarca, kruške i pločice., Čvorovi, Podizanje palog penjača (SV.Bernard), Stremenarenje i prelaženje stropova, Postavljanje čokova i zabijanje klinova te Penjanje uz vodstvo instruktora.

Školu je upisalo 15 polaznika od kojih je 10 polaznika pristupilo ispitu i steklo naziv alpinist-pripravnik (Mislav Bošnjak, Davor Čiković, Nada Dešpalj, Karmin Jakuš, Igor Hriste, Tea Katunarić, Iva Kolić, Evelyn Kraintz, Davorin Oršanić, Zrinka Pahun i Krešimir Šego).

Ispit se sastojao od pismenog dijela koji su tečajci rješavali kod kuće i praktičnog dijela koji je održan na Okiću.

U radu Škole sudjelovali su slijedeći članovi našeg i drugih odsjeka kao instruktori: L.Čaklović, B.Čujić, I.Špicer, J.Kirigin, Đ.Sekelj, B.Ungar, D.Vlatković, K.Zovko. Koristim ovu priliku da im se zahvalim.

VELEBITAŠKA BICIKLIJADA
Lavoslav Čaklović

U Nedjelju 09.06.1991. održana je tradicionalna rekreativna utrka biciklima u organizaciji PDS Velebit. Start je bio u selu Ivanec nedaleko od Zaprešića i vozilo se preko G.Bistre i Kraljevog vrha do Puntijarke na Medvednici. Sudjelovalo je 15-tak planinara. Prvo mjesto osvojio je Neven Petrović iz AO Željezničar, Zgb. Za sigurnost trke brinuo se GSS.

Klek–južna stijena
smjer: PROFESORSKA PRIJEČNICA
penjači: Lavoslav Čaklović, Neven Petrović (01.06.1991.god)
ocjena: $V^+(A_0, VI^+)$, 2D – priječnica u nategu i abseil

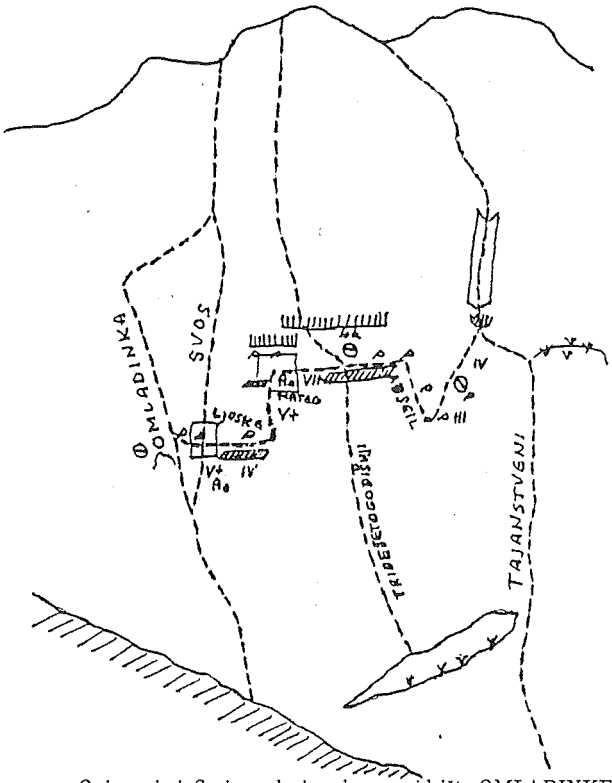

Opis smjeri: Smjer polazi sa drugog sidrišta OMLADINKE i ide desno po sistemu ljuski i polica do police u TRIDESETOGODIŠNJEM, zatim abseil koso desno na razvedeni teren, pa zatim u izlazni žljeb TAJANSTVENOG. Treće osiguravalište nije opremljeno. U smjeri je ostalo 5 klinova i 4 špita. Potrebno je ponijeti još klinova i čokova za međuosiguranja.

OBAJDIN PEĆINA
Teo Barišić

1988-me Čedo Josipović,G.Tomšić i Hrvoje Malinar u okviru istraživanja u Drežničkom,Crnačkom i Stajničkom polju za račun Elektroprivrede Hrvatske topografski snimaju malu špiljicu kraj sela Obajdini pokraj Jezerana.Slika dubokog bistrog sifona vratila je Gordana Tomšića 23.01.1991.koji je skupa s Mladenom Plemenčićem zaronio,no uskoro nakon što su potrošili Arijadninu nit, a u planu su taj dan imali i uron u Markarovu pećinu, vratili se van. Krajem zime na Plitvicama je boravila Custo-ova ekipa snimajući prirodne fenomene u okolici. Članovi našeg odsjeka R.Kakarigi,G.Tomšić i Z.Stipetić vodili su ih tada na snimanje bogatog prirodnog staništa čovječje ribice u Markarovoj pećini.Prvo snimanje je propalo jer je došlo do jakog zamuljenja sifona. U pauzi između narednog snimanja G.Tomšić,Z.Stipetić i T.Barišić zaronili su u ulazni sifon u Obajdini pećini nadajući se između ostalog da će i u njoj pronaći čovječju ribicu i na taj način olakšati posao oko snimanja.Ribicu nisu pronašli ali zato prolaze uski prolaz u sifonu i izlaze u zračni dio špilje.Prolaze tad cijelu špilju do završnog nizvodnog sifona.Topografsko snimanje ostavljaju za slijedeći put. I zaista,22.06.'91 velebitaši ulaze u Obajdinu četvrti put (treći uron).Z.Stipetić,R.Erhardt i T.Barišić snimaju 396m između I i II sifona vukući usput tešku ronilačku opremu. U jezeru pred drugim sifonom pronalaze čovječju ribicu.R.Erhardt i Z.Stipetić zaranjaju u sifon, prolaze ga, topografski snimaju prostor do III sifona u kojem se spuštaju do 12m dubine.U ronilačkim bocama ostaje 100at koje trebaju služiti i za povratak kroz prvi sifon pa se ronioci vraćaju natrag.Nakon 14 sati boravka izlaze u 2 sata poslije ponoći van iz špilje.

U dosadašnjem istraživanju dosegnuta je dužina od 517m. Preronjena su dva sifona i "načet" treći. Bez obzira na ekstremni nastavak u kojem je sasvim izvjesno da će se nastaviti istraživanje. Potrebno je još prekontrolirati dva veća upitnika, dolazni kanal i ulaz u kanal 20-tak metara iza jezera iza I sifona s desne strane te rubove kanala u potrazi za manjim sporednim kanalima (rupe s vodom u glavnom kanalu) .

Naredna istraživanja će osvijetliti ulogu ovog objekta u ovom hidrogeološki vrlo zanimljivom kraju (blizina Rokine bezdane,estavele Rokinke) čiju je teoriju kretanja podzemnih voda postavio H.Malinar.

Veličina zračnog prostora iza sifona i njihov broj novi su napredak i poticaj planinarskog speleoronjenja.

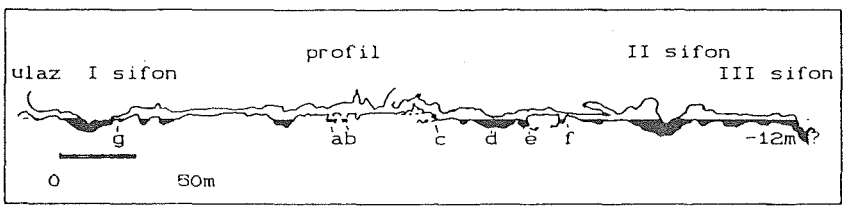

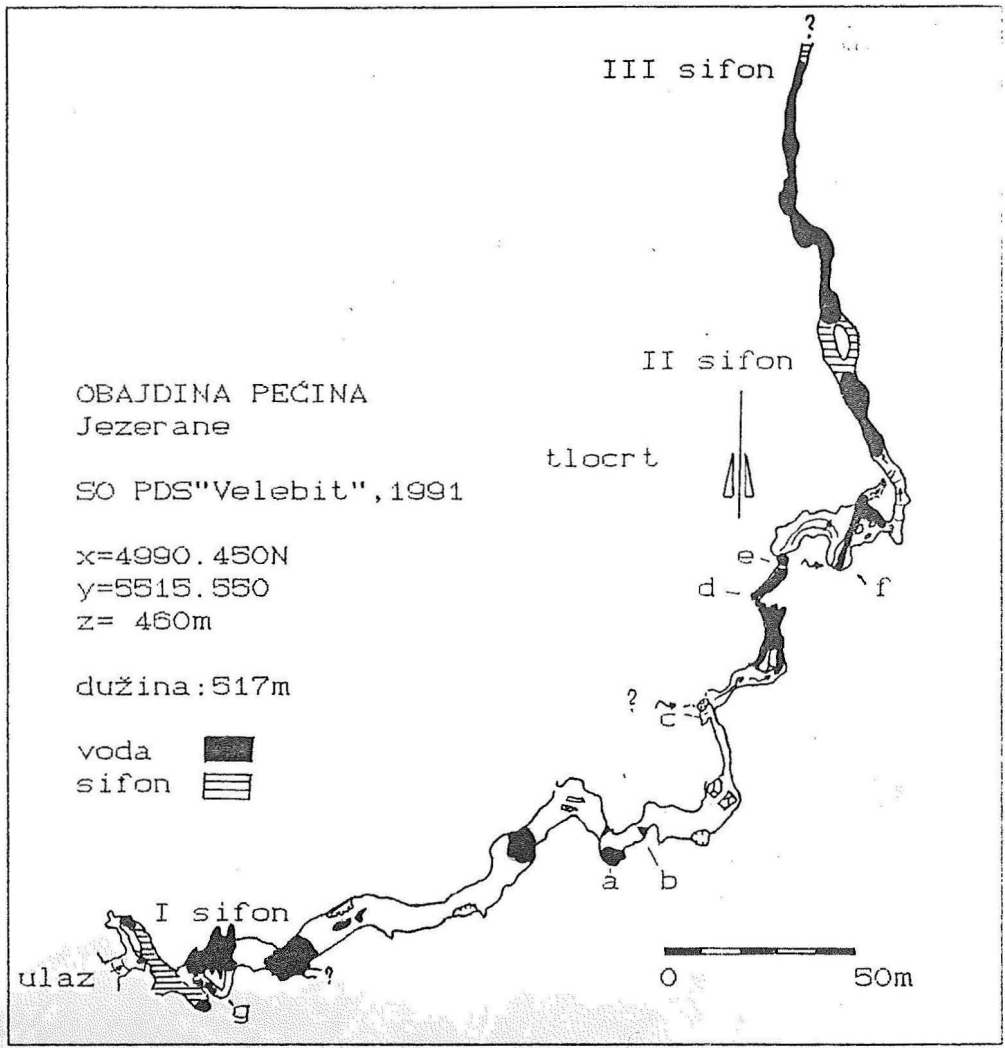
III sifon
?
II sifon
OBAJDINA PEĆINA
Jezerane
tlocrt
SO PDS"Velebit",1991
x=4990.450N
y=5515.550
z= 460m
dužina:517m
voda
sifon
e
d
f
?
c
a
b
I sifon
ulaz
?
g
0
50m

ISTRAŽIVANJE NA KOZJAKU,JUŽNI VELEBIT
30.Svibnja do 02.Lipnja 1991.
Damir Lacković

Ovo istraživanje zapravo je nastavak prošlogodišnjeg rada kada je na speleološkom logoru PDS Velebit istraživano područje oko Visočice (Fantomska ,Macanova, Mala velika, Velika mala i Jama ispod Macanove), te je rekogniscirano više jama na Z i JZ-im padinama Kozjaka (1572m).

S obzirom na političku situaciju odlučili smo se za uspon na Velebit s mora. U selu Ljubotić, 300m visine iznad Tribunj Krušćice, ostavili smo automobile i krenuli s teškim ruksacima uzbrdo.

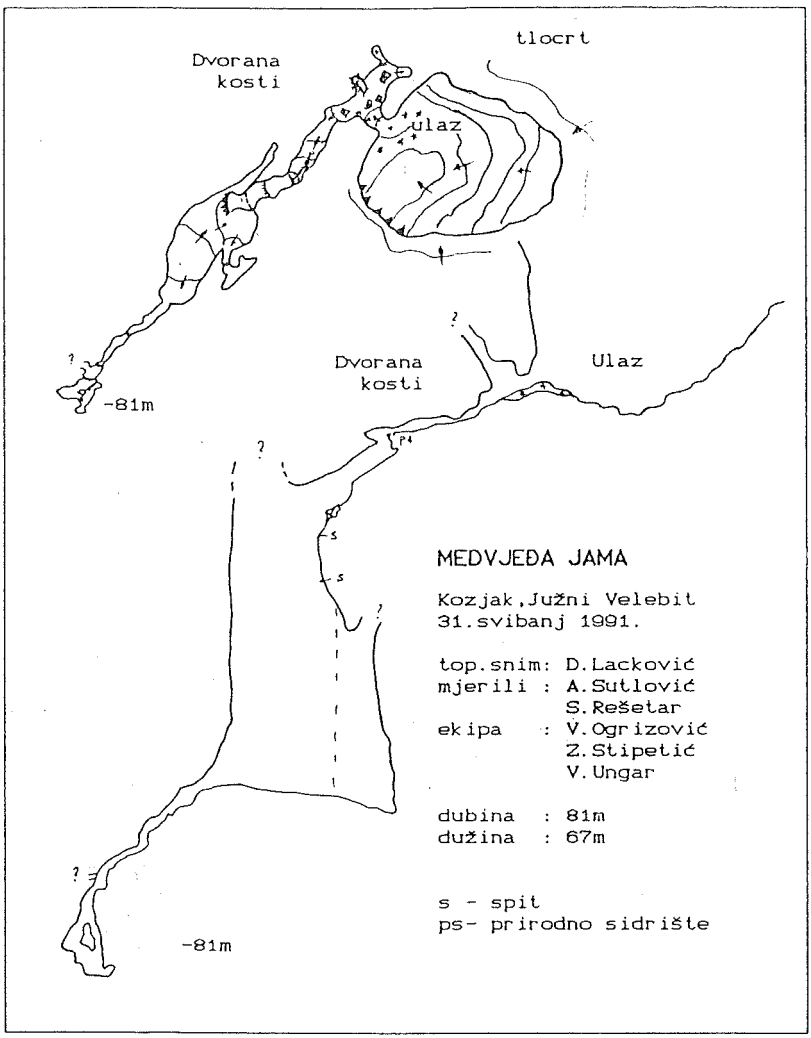

Logor smo postavili u podnožju Kozjaka, uz put koji ide od Rudina preko Jalovca na more.

Istraženi su slijedeći speleološki objekti:

Medvjeđa jama (x=4918.350N, y=5530,675E, z=1090m) Dubina jame je 81m, dužina 67m. Ulaz u jamu je spiljski, a nalazi se pod stijenom na dnu duboke vrtače. Jama je dobila ime po medvjeđim kostima koje su pronađene u ulaznoj dvorani (Dvorana kosti). Perspektiva daljnjeg istraživanja nalazi se 15-tak metara iznad dna jame, međutim za ulaz u taj kanal potrebno je proširiti ekstremno uzak otvor pomoću otklesavanja ili miniranja.

Jama ledenog čuvara (x=4918.400N, y=5530.750E, z=1100m) dubina 102m. Od ulaza pa skoro do dna jame kanali su ukrašeni ledenim saljevima, zavjesama, stalaktitima i stalagmitima što daje poseban čar jami, ali i otežava istraživanje vrlo niskom temperaturom.Jama je dobila ime po ledenim sigama u ulaznoj dvorani.

Osim ovih objekata, započeto je i istraživanje još jedne jame koje zbog nedostatka vremena nije dovršeno. Za ovu jamu karakteristika je posebna ljepota ledenih špiljskih ukrasa i to do dubine od oko 150-190m gdje su se velebitovi speleolozi spustili na dno prekriveno debelim slojem prozirnog leda. Prilikom spuštanja je uočeno nekoliko ulaza u kanale koji će se istraživati tokom ljeta.

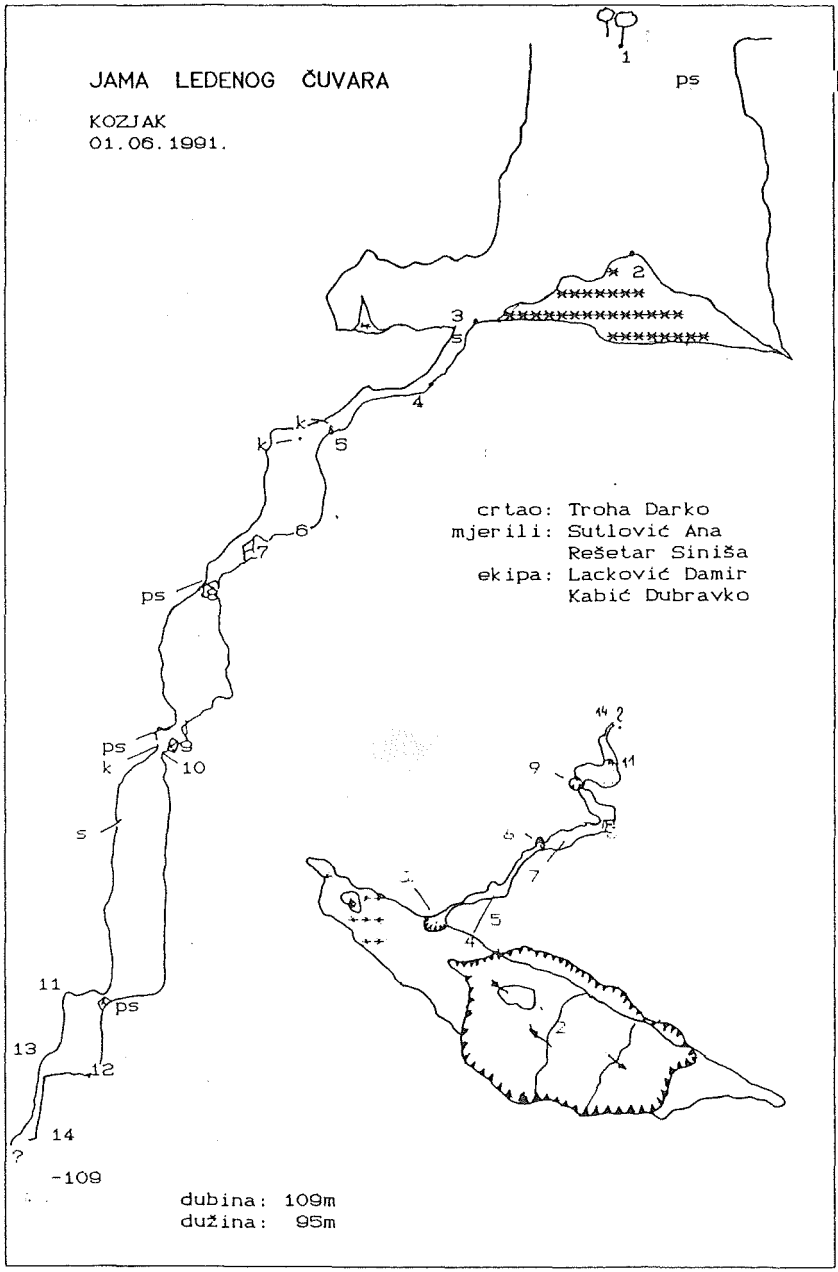
JAMA LEDENOG ČUVARA
KOZJAK
01.06.1991.
crtao: Troha Darko
mjerili: Sutlović Ana
Rešetar Siniša
ekipa: Lacković Damir
Kabić Dubravko
dubina: 109m
dužina: 95m
-109
ps
k

POVODOM ČLANKA >PRELIMINARNA SPELEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA PODRUČJA RIJEKE KORANE ZA POTREBE GRADNJE HE >LUČICA< (- SPELEOLOG 1988-89 Teo Barišić

23.06.daleke 1967-me petorica velebitaša (Ban Zlatko, M.Čepelak, M.Garašić, M.Kovačić i D.Penović) iskrcali su se u Slunju iz autobusa, napuhali gumene čamce i krenuli niz Koranu.Iz dana u dan spuštali su se niz slapove i istraživali spilje uzduž kanjona. Mala ekspedicija je završila u D.Poloju gdje su se speleolozi popeli na cestu i vratili u Zagreb. Rezultati istraživanja su bili vrlo zadovoljavajući. U osam dana istraženo je 19 objekata (Spilja iznad mlina,Spilja kod starog grada 2,Gregorićeva spilja, Spilja kod mlina, Mali Berek, Ledenica, Gradina IV, Gradina I, Gradina III, Spilja kod 3.logora, Spilja kod slapa, Spilja kod srušenog mlina 1, Spilja kod srušenog mlina 2, Spilja kod starog grada 1,Jama Sopač, Spilja kod Jasike, Neralićeva spilja i Mlinište).Marljivi speleolozi objavili su članak u novinama, a kasnije i u Našim planinama (D.Penović i M.Kovačić > 8 dana - 19 spilja, Speleološke priče, NP 7-8,1969).

M.Čepelak nastavlja s istraživanjima i tokom 1969 i 1970-te se istražuje još 15 objekata (23.03.1969.- Zdjelarova bezdan,Mala bezdanica,Bezdanica,Vladića bezdanica 12.04.1969.- Velimirović bečica,Pećina u Dubravi,Kozlina,Mezana i 22.03.1970 -Lošina jama, Spilja u Dubravi, Milkovićeva jama, Šuplje brdo-Mirka Karasa jama, Ašćinka, Spilja u Ćeriku).

1973-će štafetu topografskog snimatelja preuzima D.Prelovec i u dva navrata se istražuju još četiri objekta (Mrgića pećina,Pasja špiljica,Rajina bezdanica i Puhova bezdanica), a Ervin Šilić i M.Čepelak istražuju nove kanale u pećini Mlinište koja je prvi put istraživana još tokom 1967-me godine.

. . .

Tokom 1984,85,86 i 87-me godine su velebitaši radili poslove u korist Elektroprivrede SRH. 1988-me je prekinuta tradicija stalnih poslova jer se te godine kao novi izvršioc radova pojavljuje i SO PD Željezničar koji preuzima veći dio paketa poslova koje je trebalo uraditi (Istraživanje kanjona Korane i Dobre) dok SO PDS Velebit vrši istraživanja u Drežničkom, Crnačkom,i Stajničkom polju uz daleko manji predviđeni obim posla.

Na sastanku SO-a dolazi predstavnik SOŽ-a Ozren Lukić s ponudom za posao pri kojem se nude materijalna sredstva po objektu ili razmjena informacija o istraženosti dotičnih područja. Prelistavajući arhivu utvrdili smo da ima dosta materijala ali isto tako da je u dosta nesređenom stanju (neizvađene koordinate ili što se poslije pokazalo i krive, ali s približim lokacijama).Na narednom sastanku dogovoreno je da se arhivska grada preda bez ikakve materijalne nadoknade, a u ime dobrosusjedskih odnosa i interesa speleologije. Jedini uvjet je bio da po završenom poslu dobijemo primjerak Elaborata.

Rečeno - učinjeno.Nacrti su predati Svjetlanu Hudecu i počelo se s istraživanjima. Po završetku posla dostavljen nam je Elaborat u čijem se opisnom dijelu korektno navode sva prethodna istraživanja čak i tabelarno po objektima. Ipak, bilo je komentara na prilog Elaborata u kojem su nacrti pretuširani i kao autori (top.snimatelji)navedeni speleolozi iz SOŽ-a.Nekim objektima su promjenjena imena - neka sasvim opravdano jer su dužim boravkom na terenu doznata narodna imena ali je bilo i drugih primjera (Netopir - Ifri alijas Gradina IV).Objašnjenje o promjenama autorstva je bilo da je Elaborat namijenjen isključivo za

ispunjavanje poslovnih obaveza.

U novom Speleologu (1988-89) je opisano ovo istraživanje. Za razliku od Elaborata nisu navedena ranija istraživanja u kojima je PDS Velebit istražio 38 objekata ukupne dužine 991m i dubine 364m ili po broju objekata 41% ukupnog posla čime je nanesena nepravda ranijim istraživačima. Dat je i nacrt jame Sopač za koji se kao autor nacrta navodi Svjetlan Hudec (ranije M.Čepelak). PDS Velebit se navodi tek u popisu literature kao: >Više autora: Fond stručne dok.SO PDS Velebit, Zagreb<.

Nadam se da autori neće krivo shvatiti moju potrebu da napišem ovaj tekst jer osjećam određenu odgovornost kao bivši pročelnik ,inicijator predaje nacrta i sadašnji čuvar prašnjave SOV-ove baštine.Odnos sadašnje generacije speleologa prema starijim zacijelo će biti osnova kako će se prema nama odnositi nove mlade snage.

SPELEOLOG 1988-1989
Teo Barišić

Svojim najnovijim brojem >Speleolog< je nastavio tradiciju debelog kašnjenja ali i izuzetne kvalitete. Debljinu i opseg lijepo je okarakterizirao naš Čep definirajući da ga > imaš za što uhvatiti <.I dalje sadrži težišne akcije Hrvatskih speleologa i ostaje jedini i najbolji prezentant van naših granica.

Za nas velebitaše posebno je važan kao pokazatelj Velebitove aktivnosti. Udarne stranice lista zauzela su i dva članka naših autora : R.Erhardt >Speleološka ekspedicija PDS Velebit Kina 1988< i H.Malinar >Tragovi stopala prethistorijskog čovjeka u Spilji za Gromačkim vlakom kraj Dubrovnika<. U drugom dijelu pod nazivom NEWS od 6 članaka čak su 4 velebitaška:T.Barišić >Nastavak istraživanja u Spilji u kamenolomu - Tounj<, D.Lacković >Istraživanje na Sinjajevini - Crna Gora, Č.Josipović > Island<, i S.Dobrović >Prvo otvoreno Velebitaško natjecanje u speleološkoj orjentaciji<. Aktivnost odsjeka se očitava i u člancima o istraživanju masiva Crnopca i područja Klemente u organizaciji SOŽ-a, a na kojima je Velebit i te kako bio prisutan, te u Kronici važnijihn speleoloških zbivanja 1988-1989-te autora V.Božića. Svi su članci popraćeni slikama i neobično velikim brojem nacrta speleoloških objekata.

Velebitaši se ovom prilikom zahvaljuju iznimnom entuzijazmu redakcijskog odbora, urednika,lektora i korektora za koje znamo u kakvim uvjetima rade i kakvim materijalnim sredstvima raspolažu.

TAJNICKI IZVJEŠTAJ ZA 41.GODIŠNJU SKUPŠTINU PDS VELEBIT
Đaković Lober

U protekloj godini PDS Velebit ostvarilo je kontinuitet visokog nivoa rada, koji ga svrstava među najbolja planinarska društva na ovim prostorima.Široki spektar aktivnosti,visoki dometi koje dostiže u svom radu,te stručnost i entuzijazam članova osnove su koje karakteriziraju naše društvo. Nove aktivnosti i avangardne ideje uvijek su nalazile plodno tlo u Velebitu.Većinu članova čine mladi članovi, uglavnom studenti, a okupljaju se u više odsjeka i sekcija. Nosioci osnovnih aktivnosti društva su Alpinistički, Planinarski i Speleološki odsjek te Seniorska sekcija. Oni okupljaju oko 150 aktivnih članova, koji čine jezgru društva, uz koje djeluje još nekoliko stotina povremeno aktivnih. Tako je ukupni broj članova društva u prošloj godini iznosio 912.

Rad društva u protekloj godini pratio je i koordinirao Izvršni odbor u sastavu:
Predsjednik: Neven Fantov
v.d.tajnika: Đaković Lober
Članovi: Danko Biondić, Slaven Dobrović, Robert Erhardt, Čedo Josipović, Ninoslav Kurtelj, Damir Lacković, Đuro Sekelj, Slavica Stojaković, Branko Šeparović, Gordan Tomšić
Izvršni odbor održao je 14 sjednica na kojima su razmatrani i rješavani aktuelni problemi vezani za rad društva.

Rad izvršnog odbora te administrativno i financijsko poslovanje preatio je Odbor društvene kontrole u sastavu:Darko Cucančić, Jerko Kirigin i Miron Kovačić.

Sud časti u sastavu: Boris Aleraj, Radovan Čepelak, Marijan Pribanić nije se sastajao jer za to nije bilo potrebe.

Administrativno-blagajničke poslove dobro je vodila Maja Kireta uz pomoć Aide Barišić, Lobera Đakovića, Tea Barišića i ostalih koji su pomagali u vrijeme Majine odsutnosti. O blagajni društva i financijama vodio je brigu predsjednik, a godišnju bilancu prihoda i rashoda te stanja napravila je Paulina Vrabec, viši financijski knjigovoda.Sve troškove snosili smo sami, a računi su uredno podmirivani.

Za društvenu biblioteku i nabavku dijela publikacija brinula se Snježana Bilać.

ALPINISTIČKI ODSJEK
Pročelnik:Slavica Stojaković

Tokom protekle 40-te godin djelovanja odsjeka ispenjano je nešto manje od 300 čovjek-smjerova. Najaktivniji su bili Boris Čujić sa 50 ispenjanih smjeri među kojima i jedna desetog stupnja teškoće, Slavica Stojaković sa 33 smjeri do osmog stupnja teškoće, te ovogodišnja tečajka Nataša Cvitaš sa 29 ispenjanih smjeri. Ispenjane su mnoge teške smjeri, 20 sedmica,35 osmica,10 devetki i jedna već pomenuta desetka. Zimskih uspona je bilo malo, kao i prvenstvenih, dok je s druge strane uočennapredak sportskog penjanja,naročito u dostignutoj kvaliteti, odnosno težini uspona.S područja klasike izdvojimo uspon kroz >Raz Mojstranskih veverica< u Steni. Što se tiče ekspedicija, članovi odsjeka sudjelovali su u ekspediciji na Anapurnu I, koja je prekinuta zbog objektivnih okolnosti uz dostignutu visinu od 6500m.Spomenimo zatim uspon našeg člana na 6100m viski Pisang Peak.

Odsj. je i ove godine organizirao tradicionalnu Zagrebačku

alpinističku školu koju su vodili Lavoslav Čaklović i Darko Dular. Da je škola bila dobra pokazuju samostalni uspjesi tečajaca odmah po završenoj alpinističkoj školi.

Spomenimo i prvu zagrebačku penjačku Školu u organizaciji PSZ-a, koju su vodili naši članovi Slavica Stojaković i Boris Čujić. Njih dvoje uspješno je učestvovalo i na skoro svim sportsko-penjačkim natjecanjima.

PDS >Velebit< sudjelovalo je i ove godine u organizaciji natjecanja ART ROCK-90. Najveći teret ponijeli su članovi AO-a. U organizaciji odsjeka održana su zanimljiva alpinistička predavanja popraćena filmovima o usponima na El Capiten, Cerro Torre i Aconcaguu.

Na godišnjoj skupštini AO za novog pročelnika izabran je Lavoslav Čaklović.

SPELEOLOŠKI ODSJEK
Pročelnik: Slaven Dobrović

Rad odsjeka u prošloj godini možemo ocijenit kao vrlo kvalitetan. Zabilježena su 124 izlaska na teren, među kojima 1 ekspedicija, 2 speleološka logora i 22 istraživanja od kojih 5 ronilačkih. U radu odsjeka sudjelovalo je 54 člana, i to 38 pripravnika, 13 speleologa, 3 speleološka instruktora. Među njima je 5 članova GSS-a. U toku godine održano je 46 sastanaka odsjeka.

Najvažnija akcija je ekspedicija u najdublju jamu u Austriji, >Batman hohle<, dubine 1219m. Svojom niskom temperaturom i čestim vodenim tokovima svrstava se među teške speleološke objekte. U ekspediciji je sudjelovalo 8 članova, od kojih su se petero spustili na samo dno.

Tokom protekle godine istražena su 33 nova objekta, od kojih je najznačajniji Fantomska jama na Visočici. Sa svojih 477m dubine trenutno je peta u Hrvarskoj. Drugo značajno istraživanje je preronjavanje Ponoćnog sifona u ponoru Punar u Luci. Sifon je na najvećoj dubini u Hrvatskoj koji je uspješno preronjen, a nalazi se na 267m dubine. Članovi odsjeka preronili su i najduži sifon u Hrvatskoj, Vrelo kod Golubinke u Ljubačkom zalivu, dužine 70m. Kao što vidimo, u radu SO-a sve zu značajnija ronilačka istraživanja. Ukupna dužina svih istraženih objekata tokom godine je 1841m, a dubina 1462m.

Kao i prošlih godina, i ove je godine odsjek organizirao Zagrebačku speleološku školu, dvadesetu po redu. Školu je vodio Teo Barišić, imala je 21-og polaznika, od kojih je uspješno završilo 18.

Svakako treba spomenuti pokretanje društvenog lista >Velebiten<, zamišljenog kao novina u kojoj će se pisati o aktivnostima svih odsjeka. Za sada su članci opisivali rad speleološkog odsjeka, unatoč apelima urednika Barišić Tea članovima drugih odsjeka da pišu o svojim aktivnostima.

Članovi odsjeka organizirali su i sudjelovali u raznim seminarima, na ronilačkom kampu DPS-a, a četvoro njih i u ekspediciji DPS-a na Crnom moru. Tu je i široki spektar ostalih aktivnosti od jedrenja do turnog skijanja.

Na godišnjoj skupštini za novog pročelnika izabran je Damir Lacković.

PLANINARSKI ODSJEK
Pročelnik: Lober Đaković

Rad PO PDS >Velebit< u 1990. godini možemo ocijeniti kao uspješan. Kao prvo potrebno je spomenuti visokogorsku školu na

kojoj su polaznici usvojili razna nova znanja, proširili vlastite domete, i osposobili se da mogu i sami prenijeti ta znanja drugima. Prvi rezultati pokazali su se prilikom provedbe jesenske planinarske škole kaja je kvalitetom programa nadmašila sve dosadašnje. Školu je vodio Lober Đaković, a trajala je 9 tjedana.

Što se aktivnosti tiče, na 158 izleta ostvareno je 1500 čovjek-dana, a to je u prosjeku desetak čovjek-dana po izletu uz tri izleta tjedno. Odsjek je okupljao pedesetak aktivnih članova, od kojih je tridesetak bilo kontinuirano aktivno tokom čitave godine. Osjetno smanjenje članstva tek se neznatno odrazilo na aktivnost,a s obzirom na drastično poboljšanje kvalitete možemo ustvrditi da je rad odsjeka u ovoj godini premašio prošlogodišnji nivo.

Što se tiče područja djelovanja odsjeka, zabilježeno je mnogo izleta po teritoriju čitave Hrvatske, poglavito na Velebit, Gorski kotar i Medvednicu, zatim u Kamniške i Julijske Alpe, te Zasavske gore,nekoliko izleta u ostale dijelove Jugoslavije te u Austrijske Alpe. Od većih izleta spomenimo obilazak VPP-a, nekoliko višednevnih izleta u Julijske Alpe, izlet na Treskavicu, kao i poseban kuriozitet jednodnevni izlet iz Zagreba na Triglav, koji je poduzeo Igor Hriste sam koristeći se samo javnim prevozom.

Tokom protekle godine članovi PO organizirali su i učestvovaliu brojnim aktivnostima. Preko ljeta su zajednički kampirali u Velebitovom kampu na Zlarinu. Posebno treba spomenuti sudjelovanje članova odsjeka na alpinističkoj i speleološkoj školi, te na tečaju o zaštiti prirode.

Na godišnjoj skupštini PO za novog pročelnika izabrana je Sanja Car.

SENIORSKA SEKCIJA
Pročelnik: Dražen Zupanc

Sa svojih 20 aktivnih članova, te nekoliko povremenih gostiju Seniorska sekcija ostvarila je 42 izleta, u ukupnom trajanju od 49 dana. Kako je na tim izletima ostvareno 339 čovjek-izleta, statistički gledano možemo reći da je na prosječnom izletu sudjelovalo osam članova. Sekcijski sastanci održavani su svakog Ponedjeljka, osim u mjesecu Kolovozu, kada je većina članova koristila godišnji dopust.

Izleti su poduzimani u razne krajeve Hrvatske, najviše na Medvednicú, Samoborsko gorje, Hrvatsko zagorje i Gorski kotar, zatim u Sloveniju, a od ostalih krajeva bilježimo sudjelovanje po jednog člana odsjeka u izletima na Durmitor i Taru, te na Grossglockner. Izdvojimo od toga peterodnevni izlet u područje Triglava i Triglavskog nacionalnog parka na kojem je sudjelovalo 5 članova.Složimo se sa ocjenom pročelnika da je aktivnost članstva bila znatna, te da je planinarska motiviranost članova bila izuzetno dobra.

DRUŠTVENE PROSTORIJE I INVENTAR
Odgovorna osoba: Lober Đaković

Društvene prostoeije bile su poprište raznih aktivnosti, pored redovitih sastanaka odsjeka i sekcija održavane su škole, predavanja, sastanci GSS-a, prigodne odsječke i društvene proslave i ostalo. Unatoč tome uspjeli smo održavati prostorije urednim i čistim, te raznim detaljima uljepšati njihov izgled. Većih radova u prostorijama tokom protekle godine nije bilo. Pitanje grijanja nismo rješili, i tome treba posvetiti pažnju u narednim mjesecima. Od inventara spomenimo projektor koji se marljivo kvario, pa smo

ga morali isto tako marljivo popravljati.

>RATKOVO SKLONIŠTE< NA SAMARSKIM STIJENAMA
Odgovorna osoba:Ismet Baljić

U Parku prirode na Samarskim stijenama >Ratkovo sklonište< predstavlja atraktivnu metu za planinare i izletnike. Tako je u protekloj godini registrirano 738 posjetitelja, od čega preko stotinu iz inostranstva. Većina njih se odnosila prema skloništu s pažnjom, izražavajući time svoju zahvalnost za urednost i funkcionalnost skloništa. Unatoč tome pojavljuju se i neodgovorni, zbog kojih je uz redovno održavanje potrebno popravljati nastale štete. Što se održavanja skloništa tiče, stražnji zid skloništa je obložen limom, urađeni su najneophodniji poslovi, te pripremljene dostatne količine gorivog drveta. O svim ovim poslovima brigu je vodio Ismet Baljić, uz pomoć tek nekolicine velebitaša. Zato je dosta planiranih poslova ostalo za narednu godinu.Za troškove održavanja i popravke utrošena su minimalna društvena sredstva.

KAMP >VELEBIT< NA OTOKU ZLARINU
Odgovorna osoba:Željko Minčir

Od 01.07. do 31.08.već osmu godinu radio je naš kamp na Zlarinu.Broj posjetitelja bio je vrlo velik, a nivo boravka zadovoljavajući izuzetnom trudu voditelja kampa Željka Minčira. Velebitaši su se okupili u velikom broju, uz mnogo planinara iz drugih društava.

SUDJELOVANJE U RADU GSS-a

Oko 70% članova zagrebačkog GSS-a su članovi našeg društva, što je rezultat kontinuiranog i kvalitetnog rada AO i SO.Sastanci GSS-a i dalje se održavaju u našim društvenim prostorijama svaki prvi utorak u mjesecu.

Od ostalih društvenih akcija spomenimo proslavu 40-godišnjice društva, tradicionalnu polnoćku na Sljemenu, doček Nove Godine u domu na Ravnom Dabru i gitarijadu.

Vjerujem da je svima jasno kako u ovako kratkom izvještaju nije moguće spomenuti sva naše akcije u protekloj godini, pa unaprijed molim da mi oproste oni čije aktivnosti nisam uspio spomenuti u ovom izvještaju.

RIJEČ UREDNIKA

PLjUC!.....Uzviknuše nekolicina ortodoksnih špiljara listajući stranice novog Velebitena.. "Još koji dan pa će i oni senilci što se skupljaju ponedjeljkom poč eti sa "Sljeme,Velebit i moja mladost"".
HA!
Kasnimo. Nije za uznemiravanje jer je ovo nažalost možda i zadnji broj.Glavni urednik je na dobrom putu da napusti Zagreb i Velebiten, a da li će se naći marljivi nasljednik teško je reći.
Udarni č lanak dugo je spremao G.Tomšić i trebao se odnositi na boravak Cuosteau-ove ekipe na Plitvicama i malu suradnju speleološkog odsjeka u tom boravku. Č lanak nije bio gotov na vrijeme pa sam na brzinu složo kratku informaciju o spilji Obajdinki kako bi se zadovoljili apetiti vjerne speleološke publike.
Raspisuju se pomalo i neblatno orjentirani velebitaši tako da Velebiten ostvaruje osnovnu zamisao svog postanka - ogledalo rada društva. Nove ideje pristižu i ako se ostvare Velebiten će malo upotpuniti svoju koncepciju č istijom informacijom pa će č lanci tipa "Tajnič ki izvještaj" postati suvišni. Ž ivi bili pa vidjeli.

T.B.